

Herr Anue MalWiggh värd att upptäcka

Maj-Britt Wiggh har trampat upp en helt egen stig genom den svenska skönlitteraturen. Hennes nya roman om en apa som vantrivs i kulturen är ett civilisationskritiskt manifest – eller är det tvärtom?

Eva Johansson

Uppdaterad 2011-05-26

Publicerad 2011-05-25

Följ skribent Följer skribent

Stäng

Dela artikeln:

Wiggh värd att upptäcka

Stäng

Herr Anue Mal

av Maj-Britt Wiggh

Prosa

154 s. Lejd

Recensent: Eva Johansson:

De riktigt spännande och oförutsägbara författarskapen hittar man inte sällan i

litteraturlandskapets utmarker. Här kan de växa och frodas lite som de vill, utan att bekymra sig om trender och rådande litteratursyn. Tyvärr hamnar de också alltför ofta utanför det mediala ramppljuset, och kan trots goda recensioner ha svårt att nå ut och få den uppmärksamhet de förtjänar. Till denna egensinniga och högintressanta skara hör Maj-Britt Wiggh. Hon har oförväget trampat

upp en helt egen stig genom den svenska skönlitteraturen, inte minst med sina två senaste romaner, "Nattens biologi" och "Jaget och fåglarna", som båda kan beskrivas som en sorts oföretsägbara forskningsresor i gränslandet mellan biologi och psykologi, mellan människa och natur.

Hennes nya bok heter "Herr Anue Mal". Den fortsätter tematiskt i samma spår, men skiljer sig också på flera punkter från de föregående romanerna. Framför allt är den betydligt kortare och betydligt mer koncentrerad och sluten – ja, nästan klaustrofobisk. Den utspelas helt i huvudet på titelpersonen, herr Anue Mal själv, och frågan är om det verkligen står rätt till därinne. Om man säger hans namn högt, hör man tydligt vad det handlar om: Anue Mal – animal – anomali.

Herrn i fråga heter egentligen Hans Jansson, en man som under en längre tid varit på flykt från allt vad civilisation och mänsklighet heter. När romanen inleds har han ställts inför rätta efter att ha hittats naken i ett träd i Humlegården i Stockholm, där han försökt att leva ut sin övertygelse om att han i själva verket är en apa.

Eller är han verkligen en kidnappad apa, som i årtal levit instängd i kostym, äktenskap och påtvingad impuls kontroll?

Det är alltså han själv som för ordet, och i pläderande ton berättar han om sina hågkomster från en paradisk barndom i djungeln, om hur hans håriga kropp ständigt försöker spränga gränserna för det acceptabla, om kulturreSOR i Italien med hustrun, om sina år i analys – där han fick lära sig att acceptera apan inom sig. Den enda som faktiskt tror på honom är Rosie Dahlgren, en känslsvajig kvinna som bokstavligt talat gråtit sönder sina kinder över världens alla utsatta djur, barn och kvinnor. Hon vill ta hand om honom – eller vill hon kanske bara ha honom? Både herr Anue Mal och Rosie är typiska Wiggh-gestalter: besatta, självupptagna och drivna av en flammande inre eld som de varken kan eller vill släcka.

Romanen skulle kunna läsas som ett civilisationskritiskt manifest, som ett bejakande av det djuriska i människan. Eller är budskapet kanske det rakt motsatta? Maj-Britt Wiggh gör det aldrig särskilt enkelt för sig själv – eller för sina läsare. Så heller inte denna gång. Här osäkrar och underminerar hon hela texten med återkommande förbehåll i form av "kanske" och "förmodligen" som Hans/Anue skjuter in i sin redogörelse.

Minnets tillförlitlighet svajar och verkligheten med den. Vad som är sant och vad som faktiskt har hänt får läsaren uppfriskande nog själv vaska fram mellan raderna.

Romanen är heller inte fullt så allvarstygnd som den här recensionen kanske får den att framstå – den är bitvis också riktigt rolig, om än på ett dovt tragikomiskt sätt.

Att den trots sina blott 150 sidor känns lite för lång är något man gärna förlåter den – den här sortens trotsigt självständiga idéromaner är vi inte bortskämda med.
